

Paliativní péče (jak komunikovat s pacientem)

MUDr. Hana Švébišová, Ph.D.

Oddělení klinické onkologie Nemocnice Šumperk

Onkologická klinika FN a LF UP Olomouc

Lidé v konečné fázi nemoci chtějí zemřít doma a odborníci se shodují, že takové přání má až 95 % pacientů (1). Pacient v období umírání ztrácí veškeré jistoty, které dosud měl. Praktický lékař (PL) by mohl být tím, na koho se pacient může v této situaci obrátit. Dobrá komunikace a důvěra mezi PL a pacientem a jeho rodinou může pomoci zvládnout paliativní péči u každého pacienta.

Klíčová slova: umírání, terminální péče, praktický lékař.

Palliative care (how to communicate with the patient)

People in the final stages of the disease want to die at home, and experts agree that up to 95 % of patients have such a wish. During the dying period, the patient loses all the certainties he had until now. The GP could be the person the patient and family can turn to in this situation. Good communication and trust between the general practitioner and the patient and his family can help to manage terminal care for each patient.

Key words: dying, terminal care, general practitioner.

Definice paliativní péče (PP) dle WHO

Paliativní péče zlepšuje kvalitu života pacientů a jejich rodin, kteří čelí problémům spojeným s život ohrožujícím onemocněním, ať už fyzickým, psychickým, sociálním nebo duchovním. Zlepšuje i kvalitu života pečovatелů (2).

O co PP usiluje?

Usiluje o prodloužení a zachování života, který bude pro pacienta přijatelný svou kvalitou. Chrání důstojnost nevléčitelně nemocných a respektuje ji. Vychází důsledně z přání a potřeb pacientů, s respektováním jejich hodnotových priorit. Snaží se vytvořit podmínky pro to, aby nemocný mohl strávit poslední období svého života ve společnosti blízkých lidí, v důstojném a vlídném prostředí. Chápe umírání jako součást života, které může každý prožívat jinak. Poskytuje oporu

blízkým umírajícího a pomáhá jim zvládat zármutek po jeho smrti. Cílem moderní PP je udržet dobrou kvalitu života v situaci pokročilého onemocnění (3).

Jaké jsou cíle léčby u nevléčitelně nemocných?

Zásadní je stanovit společně s pacientem priority a pojmenovat cíle léčby. Rozhodující je vždy názor pacienta. Při takto pojmenovaných cílech lze posoudit, zda je plánovaný diagnostický či léčebný postup přiměřený, zda přispívá k dosažení těchto cílů.

Kteří pacienti mohou mít prospěch z PP?

Více než polovinu kandidátů pro PP tvoří nemocní s generalizovaným, progredujícím a na léčbu nereagujícím nádorovým onemocněním. Další skupinou jsou nemocní v terminálním stadiu orgánového selhávání – kardiální

a renální insuficience, jaterní cirhóza, CHOPN. Prospěch mohou mít i nemocní s postupujícími neurologickými a psychiatrickými onemocněními – demence, roztroušená skleróza, amyotrofická laterální skleróza, imobilizační syndromy po CMP. Stále početnější skupinou s ohledem na prodloužení průměrné délky života jsou polymorbidní „křehcí“ geriatrickí pacienti. Zvláštní skupinou jsou z pohledu PP dětští pacienti. Problematika této péče je odlišná od péče o dospělé a není obsahem tohoto sdělení.

Rozdělení paliativní péče

Obecná PP

Je součástí náplně práce každého zdravotníka. Měl by ji umět poskytnout lékař jakékoli odbornosti. Je orientována obecně na kvalitu života a mírnění potíží, nezbytným předpokladem je dobrá úroveň komunikace s pacientem a jeho rodinou.